

Viktigere enn «det aller beste»: Det som står på spill i enhver fortolkning.

Hummer og sjøkreps

ALBUM

1B1/Clemens Hagen

«Haydn: Cello concerto in C major/Mozart: Sinfonia Concertante»

Simax/Musikkoperatørene

KONSERT

Festival Strings Lucerne

Oslo Kammermusikkfestival
Akershus festning, 23. august

Forrige uke var jeg på Kammermusikkfestivalen i Stavanger, og jeg fikk flere riktig gode opplevelser med byens kammerorkester 1B1. I disse dager lanserer de en ny plate, og hvis det var opp til meg kunne de gjerne vinne en ny Spellemannpris for den.

Samtidig med dette spilte et av verdens beste strykeorkestre, Festival Strings Lucerne, konsert på Oslo Kammermusikkfestival, og det var mindre enn halvfullt i salen. Hva er det som lokker oss til å lytte egentlig, og hvorfor får jeg en minst like god opplevelse fra 1B1 når sveitserne må sies være et langt bedre orkester?

Jeg holdt på å slutte å interessere meg for gourmetopplevelser etter at jeg besøkte «Norges beste restaurant» Maaemo. Jeg hadde jo fått den ultimate mat-erfaringen, så hvorfor være fornøyd med mindre enn smaken av paradis?

Noe liknende kan man kjenne på som konsertkonsumment. Jeg samler på orkestre, utøvere, og fine konserter og festivaler jeg besøker. Jeg bruker en musikalsk Michelin-rangering, og Lucerne-orkesteret får flere stjerner enn 1B1. Men hvis jeg virkelig hadde gitt opp mat etter Maaemo, ville jeg aldri kommet meg til verdens kanskje mest isolerte restaurant Fäviken Magasinet, oppe i Åre/Øster-sund-traktene, som ligger mange mil utenfor ingen steder, og som med kortreist og ureist mat driver noe av det mest ekstreme innen nyskaping. De skaper musikk kunst av lupiner og lake (fiskene altså, som man med forskrekkelse kaster tilbake i vannet hvis

I NORGES- OG VERDENSTOPPEN: Stavangerorkesteret 1B1 er aktuell med ny plate, mens Festival Strings Lucerne var i aksjon i Oslo tirsdag kveld.

FOTO: PETER ADAMIK/KRISTIN BOLGÅRD

man er uheldig nok til å fange en), tar opp mange hundre år gamle oppskrifter og finner tilberedelsesmåter fra gourmetkunstens glemmebok.

Det er ingen tvil om at Maaemo slår Fäviken ned i støvlene på smak, men det er med tårer i øynene jeg erindrings Fävikens helt unike matfortellinger, noe som også gitt dem anerkjennelse med to Michelin-stjerner.

Selv om 1B1 har drevet på siden 2008 og var med å vinne klassisk-Spellemannsprisen for 2014, er jeg som kritiker likevel på jakt etter kriterier for å smaksgradere dem. Og det jeg ender opp med er nettopp lake og lupiner.

Jeg finner det som gjør 1B1 til noe unikt, og når de har en slående fortelling å komme med blir det meningsløst å kritisere dem for å ikke bruke

eksempelvis sjøkreps.

1B1 spiller med én forent, levende klangkropp som vitner om liv og bevegelse. Nærværet deres er å ta og føle på,

Vi må føle den unike smaken og duften hver musikalsk rett tilbyr.

og musikken ikke bare svinger, men den fremstår som én stor organisk pust – en historie om liv og bevegelse der musikerne lytter til en gest i musikken som er større enn individene.

Festival Strings Lucerne har helt andre smaker, og det begynner fra første tone i C. Ph. E. Bachs «Sinfonie für Baron van Swieten, nr. 3», der de spiller vanvittig virtuost, og like mye som jeg smiler med

musikken, får jeg vann i munnen av tanken på konsertens avsluttende «Sinfonia nr. 9» av Mendelssohn. Hans musikk kan være en akrobatisk oppvisning, og orkesteret kom til å innfri til de grader.

Orkesteret diskler opp med en formidabel flertallsmiddag, og nettopp slik det nye nordiske kjøkkenet og norske råvarer et hovedtema for Maaemos komposisjoner, fikk vi et geografisk bestemt program tilknyttet Sveits, der Festival Strings Lucerne jo kommer fra.

Honeggers «Prélude, Arioso et Fughette sur le nom de Bach» er et bestemt; ja, et direkte resolutt verk. Råvaren må behandles varsomt for ikke å falle i fisk (kanskje i lake?). Spilles det for strikt, blir det mekanisk. Samtidig er grensen mot å gjøre tolk-

ningen for fri skarp som en japansk kniv. Men orkesteret lyktes til fulle med nettopp å beholde det bestemte og spise, uten at det på noen måte ble firkantet.

Som helhet ble kvelden en propagandaften for utsøkt ensemblespill, men der var likevel aspekter av smak der 1B1 ville vunnet over sveitserne. Stavanger-ensemblet har et humør, en glød og en glede som skinner igjennom mot sveitsernes mer akademisk korrekte klangkunst.

Fortolkning av musikk, og dermed også musikkritikk, bygger på mer eller mindre objektive kriterier – noe som ikke er rarer enn at Maaemo leverer den mest fullendte sjøkrepsen på jord. Fra dette perspektivet er det lett å gi Festival Strings Lucerne flere stjerner enn 1B1.

Men selv om jeg kjenner igjen følelsen av himmel i ganen, ville jeg ikke vært foruten Bokbackas («folkelig gourmet» i Oslo) sjøkreps; tilberedt på bordet foran deg, på en ovnsvarm Himalayasaltstein. Deres sjøkreps er for så vidt mindre perfekt enn Maaemos. Men dens historie kan ta tak i ganen din, få deg til å glemme alle sammenlikninger og sånn sett stoppe tiden.

Generelt sett er sammenlikninger noe som skaper en illusjon av at noe som ikke er her-og-nå, likevel er virkelig – og viktigere: disse sammenlikningene grumser til den direkte erfaringen av kunsten som utspilles for våre ører.

Vi har kanskje objektive kriterier for å snakke om musikk, men disse er egentlig sekundære – i det konkrete øyeblikket må vi først forholde oss til den kunstneriske fortellingen som står på spill der og da. Vi må føle den unike smaken og duften hver musikalsk rett tilbyr.

Det er likevel rart at Festival Strings Lucerne ikke trakk fulle hus. Ikke på grunn av deres navn eller deres objektive kvaliteter, men fordi flere burde ha fått ørene opp for orkesterets unike historier om artikkulasjon og energi, og fordi lyden av deres instrumenter kan ta tak i din lyttende, fysiske kropp.

Og 1B1 er klangkropp i sin måte å musisere. Denne fortellingen fremfører de så sterkt at sammenlikninger blir meningsløse i øyeblikket. Nettopp dette gjør det likevel spennende å sammenlikne orkesteret med andre – etterpå.

Magnus Andersson
musikk@klassekampen.no

1B1 og Clemens Hagen har lanseringskonsert på Sentralen i Oslo, mandag 29. august kl. 19.